

Slutrapport

Pumphuset i Borstahusen

– integration och validering av hantverkare i kulturell miljö

Bakgrund Pumphuset i Borstahusen

Pumphuset är ett mångfacetterat Växtkraft Mål 3-projekt som har präglats av samverkan mellan privata arbetsgivare inom byggbranschen och närstående branscher samt föreningsliv och offentliga förvaltningar och myndigheter, syftande till att dels öka flyktingars, invandrares och långtidsarbetslösas möjligheter att komma in på arbetsmarknaden och dels göra det gamla fiskeläget Borstahusen till ett attraktivt lokalt och regionalt utflyktsmål för kultur, turism och bad.

För att uppnå detta har det genomförts om- och tillbyggnad av det s k Pumphuset i Borstahusens hamn så att det nu inrymmer ett lokalt museum, en konsthall, en restaurang samt kommunal bad- och turismservice.

På ett tidigt stadium föddes idén att man skulle kunna kombinera detta arbete med en social insats där arbetslösa flyktingar, invandrare och långtidsarbetslösa kunde få en chans att validera sina kunskaper, öka sina kunskaper i svenska och samtidigt bli sedda av presumtiva arbetsgivare. Det sysselsättnings- och integrationsprojekt som denna rapport avser har alltså varit en del i ett mycket större projekt.

För att kunna genomföra projektet inledde Borstahusens Museiförening samarbete med Landskrona kommun, Arbets- och socialförvaltningen, Vuxenutbildningsförvaltningen, Arbetsförmedlingen Landskrona-Svalöv, arbetsgivare inom byggbranschen och närstående branscher, Byggnadsarbetarförbundet, ideella föreningar i Borstahusen samt Borstahusens Konstförening.

Var fjärde innevånare i Landskrona har en annan etnisk bakgrund än svensk. Flyktingar och invandrare har svårigheter att komma in på den svenska arbetsmarknaden – i synnerhet gäller detta byggbranschen. Många flyktingar och invandrare saknar kunskap i svenska och då speciellt kunskap som är relaterad till de lediga arbeten som finns, vilka mycket väl kan vara arbeten som man har erfarenhet av från sina hemländer. Vidare saknas kunskap om hur det svenska samhället och den svenska arbetsmarknaden fungerar.

Många arbetsgivare ställer sig fortfarande tveksamma till att ta emot praktikanter eller till att anställa människor med flykting- eller invandrabakgrund. Med projekt Pumphuset ville vi skapa tid och utrymme, erbjuda resurser och förmedla de kunskaper i svenska som man behöver ute i arbetslivet. Projekt Pumphuset ville visa på att det är möjligt, att genom bred samverkan mellan olika offentliga aktörer, föreningsliv och privata arbetsgivare, komma runt de svårigheter och den tveksamhet som arbetsgivare kan se och känna när det gäller att anställa personal med annan etnisk bakgrund än svensk.

Genom projektets fysiska plats – Borstahusen – har avsikten varit att projektet ska medverka till att på ett positivt sätt synliggöra flyktingar och invandrare som resurs i det svenska samhället. Borstahusen är inte en flykting- och invandrantät del av kommunen. Däremot är Borstahusen, bland annat, en arbetsgivartät del av kommunen.

Målgrupper

Projekt Pumphuset har riktat sig till tre målgrupper:

- arbetslösa och försörjningsstödsberoende flyktingar och invandrare med erfarenhet från hemlandet av arbete inom byggbranschen eller närliggande branscher
- långtidsarbetslösa arbetssökande inskrivna på arbetsförmedlingen med erfarenhet av arbete inom byggbranschen eller närliggande branscher
- arbetsgivare inom byggbranschen och närliggande branscher

Arbetet med deltagarna

Planering – uppstart

Under planeringsskedet och uppstarten etablerades en styrgrupp och en projektledare tillsattes. Vidare reglerades ekonomiska och juridiska mellanhavanden mellan Landskrona kommun och Borstahusens museiförening kring det befintliga Pumphuset. Jämsides utarbetades arbetshandlingar avseende om- och tillbyggnad samt beslutades vilka privata samverkansparter som skulle anlitas. Samtidigt skedde en kartläggning av och urval bland presumtiva deltagare. Utbildningens innehåll och uppläggning färdigställdes i samverkan med Komvux och engagerade byggföretag och på samma sätt hanterades deltagarnas praktik. Slutligen fastställdes principer för de efterföljande anställningarna av deltagarna i projektet.

Utbildning med praktik

Under utbildnings- och praktikfasen påbörjades om- och tillbyggnaden av det befintliga Pumphuset. Komvux ansvarade i samverkan med de engagerade byggföretagen för genomförande och samordning av utbildning och praktik. Innehållet i utbildningen inriktades i så stor utsträckning som möjligt mot de kunskaper i svenska som behövdes för att deltagarna skulle kunna fungera på en arbetsplats inom byggbranschen. Utbildningen har varit förlagd till Pumphuset och har därmed integrerats fysiskt med praktiken. Den har letts av lärare från Komvux samt byggledare med snickeri och murning om specialitet. Vid vissa tillfällen har praktik förlagts även till andra objekt som de praktikmottagande företagen har varit engagerade i, bland annat för att deltagarna/praktikanterna skulle få en så allsidig inblick i branschen som möjligt. För de deltagare som inte är flyktingar och invandrare har huvudinnehållet i verksamheten utgjorts av praktik. Men med jämna mellanrum har gemensamma utbildningstillfällen genomförts för både flyktingar/invandrare och övriga deltagare i projektet. Under utbildnings- och praktikdelen har deltagarna erhållit försörjningsstöd från kommunen eller aktivitets- eller anställningsstöd från arbetsförmedlingen.

Anställning

Från början var idén att vid tre tillfällen under projekttiden erbjuda ett antal deltagare minst sex månaders anställning vid i projektet engagerade byggföretag. Arbetsgivarna skulle under denna period erhålla anställningsstöd från arbetsförmedlingen. Det första tillfället skulle infalla fem månader efter utbildnings- och praktikfasens start, det andra efter tio månader och det tredje efter femton månader. De deltagare som erbjudits anställning skulle väljas ut på basis av under projektet uppvisad yrkesmässig kompetens samt lämplighet i övrigt. På detta sätt skulle projektet per tillfälle, kunna erbjuda minst

tre deltagare anställning och vid varje tillfälle skulle minst tre nya deltagare slussas in i projektet. Verkligheten blev dock lite annorlunda. Vi kunde inte följa den modell som vi ursprungligen planerat eftersom byggbranschen ungefär samtidigt som projektet startade hamnade i en svacka. Deltagarnas svenskkunskaper visade sig vara sämre än vi anat och många av deltagarna hade också varit arbetslösa så länge att deras initiativkraft och motivation var låg. Vi var tvungna att arbeta mycket mera pragmatiskt och flexibelt än vi från början tänkt oss.

Övrigt

Behovet av medfinansiering i projektet försvårade arbetet eftersom ersättningsnivåerna bland invandrare som inte kommit in i vårt system är mycket skiftande. Vissa har full ersättning medan andra helt saknar detta eller har ersättning från CSN. Då projektets ekonomi styrs och byggs upp av medfinansiering blir detta ibland för styrande och därmed också diskriminerande mot dem som har låg ersättning.

Det har heller inte alltid varit lätt att finna nya deltagare som varit intresserade av den möjlighet som projektet har utgjort. På det sättet kan man säga att projekt Pumphuset har hjälpt till att "sälla" ut de biståndstagare som av någon orsak inte vill eller kan arbeta.

Något som inledningsvis också ställde till problem var den svacka som byggbranschen som helhet befann sig i då projektet startade. Under projektets gång har förutsättningarna för arbetstillfällen inom detta område dock förbättrats avsevärt.

Utöver anställningar inom byggbranschen (måleri, snickeri, murning etc) har projektet skapat förutsättningar för anställningar även inom andra verksamheter som:

- Industriarbete
- Fastighetsskötsel
- Städ
- Administration
- Trädgårdsarbete
- Chaufförsarbete

Det har många gånger varit svårt att motivera deltagarna att visa vad de kan trots att de egentligen inte har velat annat än att komma igång och skapa sig en egen försörjning. Många är trötta efter att ha deltagit i projekt efter projekt utan att det har lett till någonting. Därför har de personer som har funnits runt deltagarna i Pumphuset lagt mycket stor vikt vid att försöka motivera och locka fram arbetsglädje och hopp trots en till synes hopplös situation.

I förekommande fall har projektet genom validering av befintliga yrkeskunskaper kunnat slussa deltagare vidare till arbete i yrken som man arbetat med i hemlandet.

Vid varje styrgruppsmöte har representanter från Landskrona kommun, Komvux och Pumphusets projektgrupp kontinuerligt gemensamt gått igenom deltagarna och därvid försökt skapa optimala förutsättningar för varje deltagare utifrån var och ens förutsättningar.

Måluppfyllelse

Projektet har tämligen väl uppfyllt sina mål genom att närmare hälften (44%) av dem som varit med i projektet har fått arbete. Något som har framkommit mycket tydligt är att bristande språkkunskaper är ett reellt hinder för möjligheten att få ett arbete. Många av deltagarna har haft dåliga kunskaper i svenska och flera av dem har gått miste om arbetstillfällen pga av detta. Därför har alla inblandade i projektet lagt stor vikt vid svenskundervisningen och har på alla sätt försökt prioritera och uppmuntra till svenskstudier. För de av deltagarna som har satsat på att förbättra sin svenska har det också i många fall givit utdelning i form av arbete i någon form.

Totalt har 36 personer varit anmälda som deltagare i Pumphusprojektet. Av dessa har 16 fått arbete, 6 har gått över till annan åtgärd (AIB, Arbete Istället för Bidrag), 1 har flyttat till annan ort, 3 är sjukskrivna, 3 har påbörjat en utbildning, 4 har avskilts pga de av olika orsaker inte passade in i projektet och 3 personer har gått vidare till annat. Av de sistnämnda 3 personerna har nästan alla så pass bristande kunskaper i svenska språket att de enbart därigenom inte fått ett arbete och två av dem är tillbaka hos Arbetsförmedlingen som arbetssökande. Exempel på detta är en chaufför med alla förarbehörigheter och en fastighetsskötare som bägge klarat sin arbetspraktik med glans och som arbetsgivaren gärna skulle ha anställt som de klarat av språket bättre.

- 16 arbete
- 3 utbildning
- 6 annan åtgärd (ex kommunalt arbete, AIB, "Arbete Istället för Bidrag" etc)
- 1 avflyttad
- 3 sjukskrivna
- 4 avskilda
- 3 övrigt

Nätverk

Under hela tiden projektet har pågått har alla inblandade parter arbetat intensivt med att slussa ut deltagarna till arbete via sina nätverk.

Även de deltagande företagen har samverkat för att försöka hitta lösningar för deltagarna. Hela projektet har genomsyrats av att man har försökt arbeta flexibelt och okonventionellt. Bl a har man annonserat i dagspress för att göra företagare uppmärksamma på att det har funnits duktiga hantverkare i projektet som söker nya arbetsgivare. Detta sistnämnda initiativ har skett utan EU-finansiering, på initiativ av projektledningen.

Projekt Pumphuset har letts av en projektledare med mycket lång erfarenhet av arbetsledning och projektledning inom byggbranschen. Projektledarens breda såväl allmänna som branschmässiga kontaktnät i kommunen och i regionen samt hans stora engagemang har varit en avgörande faktor i arbetet med att skapa arbetstillfällen för projektets deltagare.

Det är vår fasta tro att ett projekt som detta inte är möjligt att genomföra utan att man har en projektledning med stort engagemang och stark förankring i de branscher som man vill bearbeta.

Projekttid

Projekt Pumphuset har löpt över 21 månader (040301 – 051130).
Projektets tre faser har tidsmässigt infallit enligt följande:

- Planering – uppstart 040601 - 060430
- Utbildning med praktik 040601- 040830
- Anställning – avslut 040901 - 060330
- Avveckling 060401 - 060430

Slutsatser

Vår uppfattning är att Pumphusets två huvudmål – ökade möjligheter för kultur och turism i Borstahusen och integrering av flyktingar och invandrare på arbetsmarknaden – har uppnåtts. Vi har fått fler flyktingar/invandrare i sysselsättning och samtidigt ett nytt kulturcentra i Landskrona som står öppet för alla.

Det kan inte nog understrykas att en av de allra viktigaste anledningarna till projektets framgång är att det har funnits en bra projektledning med ett stort engagemang och ett fast förankrat nätverk i lokalsamhället och i de branscher som man har arbetat tillsammans med.

Något som har blivit mer och mer tydligt under projektets gång är att det kan vara svårt att integrera ett Växtkraft Mål-3 projekt i ett större sammanhang eftersom det ibland leder till svåra gränsdragningar och att administrationen därför blir väldigt betungande. Regelverket kring medfinansieringen är dessutom ett gissel för både projektägaren och de enskilda deltagarna, framför allt för dem med låg eller ingen ersättning alls.

Det är också vår uppfattning att deltagarna i den tilltänkta målgruppen inte är så väl rustade för arbetsmarknaden som vi hade hoppats. Många har helt enkelt varit borta från arbetsmarknaden så länge att både motivation och initiativkraft mer eller mindre har försvunnit. Det har också visat sig på ett mycket påtagligt sätt, att bristande kunskaper i svenska språket är ett reellt och ibland svåröverstigit hinder för att få ett arbete.

Samtidigt visar dock projektets resultat att det trots ovanstående finns många, som med rätt hjälp och stöd, kan komma in på den, av tradition mycket "svenska" byggarbetsmarknaden.

Landskrona 2006-05-23
P&P AB

Yvonne Viksten

Mats Persson

.....

.....